

Miljøverndepartementet
Avd. for regional planlegging
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Deres ref: 200601042-CBS

NHF's saksbehandler: Steinar Myrdal

Dato: 13.3.2008

Uttalelse fra Norges Handikapforbund(NHF) vedrørende rikspolitiske retningslinjer for universell utforming.

NHF er fornøyd med at det foreligger utkast til retningslinjer for universell utforming som har til hensikt å klargjøre og sikre at hensynet til universellutforming blir ivaretatt.

NHF ser at retningslinjene vil bidra til å gi universell utforming større tyngde i de avveiningene som kontinuerlig foregår i all planlegging.

NHF mener det er svært viktig at det nå også må stilles krav til organiseringen av arbeidet med universell utforming. Ansvarsforhold må klargjøres og samarbeid må foregå på tvers av alle sektorer og nivåer. Helhetstenkning og totalansvar både i forhold til Plan- og bygningsloven og til en samordnet areal- og transportplanlegging er avgjørende for om en kan nå den nasjonale målsetting på området.

Lovverk og retningslinjer må ha enhetlig terminologi og målsetting

Regjeringens handlingsplan for økt tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne har som mål fullverdig tilgjengelighet med varige virkninger. Det innebærer at alle samfunnsborgere skal ha de samme muligheter til personlig utvikling, deltakelse og livsutfoldelse. Planen sier at strategien universell utforming må forankres i regelverk, administrativ bevissthet og kompetanse på alle sektorområder.

NHF mener at ovenstående forplikter myndighetene til å sørge for en tydelig utforming av lovverk, retningslinjer og standarder slik at en kan nå de nasjonale mål på en tilfredsstillende måte, og innen rimelig tid. Det er viktig at terminologi og mål i både rikspolitiske retningslinjer, ny plan- og bygningslov, ny diskrimineringslov og lovenes tilhørende forskrifter harmonerer med hverandre.

Miljøverndepartementets grundig utarbeidede temarapport "Universell utforming – begrepsavklaring" har bred støtte i organisasjoner, offentlige instanser og departementer og rapporten er dermed et godt utgangspunkt for en gjennomført terminologi og en entydig målsetting.

Høringsbrevet fra departementet viser også til ovennevnte temarapport, og NHF finner det derfor noe underlig at ikke utkastet til retningslinjer bruker temarapportens terminologi som en ledesnor, men heller divergerer fra denne med dårligere og mer upresise formuleringer.

NHF sine kommentarer til følgende punkter i det foreliggende utkastet til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming:

1. Nasjonale mål for universell utforming

NHF mener hele punktet må omskrives slik at en benytter samme mål og terminologi som i Miljøverndepartementets temarapport. Teksten vil da bli som følger:

Et hovedsiktemål med universell utforming er å oppnå likestilling og deltakelse for personer med nedsatt funksjonsevne ved å fjerne eksisterende funksjonshemmende barrierer og hindre at nye oppstår.

Universell utforming er en strategi for planlegging og utforming av produkter og omgivelser for å oppnå et inkluderende samfunn med full likestilling og deltakelse for alle.

2. Virkeområde og formål

NHF mener at det modale hjelpeverbet *bør* altfor ofte er et hinder for at intensjonene følges opp. I innledende avsnitt, andre setning, i dette punktet må *bør* byttes ut med *skal* slik at setningen blir som følger:

Retningslinjene skal brukes i øvrig forvaltningsvirksomhet innenfor de rammene sektorlovene gir.

c) **NHF** mener at formuleringen *samtidig som en skal tilfredsstill* andre samfunnsmessige mål blir flittig brukt når ulike hensyn avveies. Dette er en klassisk utfordring. Av erfaring vet vi at det ikke er hensynet til UU som først blir ivaretatt. Vi foreslår en omformulering som følger:

Stimulere til planlegging som gir universell utforming, og samtidig søke å tilfredsstill andre samfunnsmessige mål.

5. Krav til fysisk utforming

NHF mener at *etterstrebes* ikke er godt nok for å oppnå universell utforming. Innledende setning må omformuleres. Vi har følgende forslag til ny setning:

I all planlegging gjelder følgende:

a) **NHF** mener det er riktig at det fokuseres på at løsningene skal være gode for den delen av befolkningen som har lavest mobilitet, men vi foreslår at siste setning omformuleres på følgende måte:

I planlegging skal den delen av befolkningen som har lavest mobilitet være dimensjonerende for utformingen.

b) **NHF** mener at *tilfredsstillende atkomst* ikke er ensbetydende med universell utforming. Her vil man ende i diskusjoner om hva som er tilfredsstillende. I tillegg må det pekes på at atkomsten også skal gjelde inne i byggverk. Vi mener også at dette punkt må gjelde for rehabilitering og ombygging av bygninger og tilliggende uteområder. Vi foreslår følgende ny formulering:

Byggeområder planlegges med universelt utformet atkomst til og i alle bygninger, og slik at veier og gangveier får god fremkommelighet for personer med nedsatt funksjonsevne. Dette gjelder også for planlegging av rehabilitering og ombygging av eksisterende byggverk og tilliggende uteområder.

c) Også her er *tilfredsstillende atkomst* benyttet. Dette er fortsatt ikke godt nok! I tråd med ovenstående foreslår **NHF** følgende formulering:

Utearealer, herunder felles utearealer i tilknytning til boligbygning, utearealer for skoler og barnehager, fellesområder, offentlige områder m.m., planlegges med universell utforming av både atkomst, oppholds- og aktivitetsområde.

6. Innsigelser og klage

NHF mener at retningslinjene må tydeliggjøre at organisasjoner og berørte enkeltpersoner har anledning til å påklage enkeltvedtak etter Plan- og bygningsloven. Vi foreslår at siste setning omformuleres slik:

Retningslinjene gir også grunnlag for at organisasjoner og berørte enkeltpersoner kan påklage enkeltvedtak etter Plan- og bygningsloven.

7. Endringer

NHF mener at det må fremgå hva som kan være *mindre vesentlige endringer*. Det må ikke legges til rette for at departementet med et pennestrøk kan gjøre *mindre endringer* som for noen kan ha store konsekvenser. Her må det omformuleres, defineres og spesifiseres.

NHF vil i tillegg gi noen korte kommentarer til utdypende forklaring og veiledning til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming:

NHF forutsetter at forklaring og veiledning tilpasses forandringer i teksten i selve retningslinjene. Videre må det sies at det er påtagende hvor redd forslagstiller er for å lage en tydelig veiledning. Dette synliggjøres ved at det gjentatte ganger på viktige punkter benyttes modale hjelpeverb som kan og bør. Det er spesielt i punkt 2 – *Virkeområde og formål* at bør må byttes ut med *skal*. Dette gjelder punktets 3., 5., 6. og 8. avsnitt. Det er svært viktig for måloppnåelsen at dette rettes på.

Punkt 1 *Nasjonale mål for universell utforming*, 4. avsnitt, har en rar formulering i 2. setning. **NHF** foreslår at 2. og 3. setning slås sammen og formuleres slik: *Med universell utforming menes at de samme løsningene skal kunne brukes av alle mennesker og være gode løsninger totalt sett.*

NHF mener videre at punkt 5 *Krav til fysisk utforming*, 1. og 2. avsnitt må gi tydeligere føringer og vi foreslår følgende formuleringer:

I punkt 5 er det gitt konkrete krav til fysisk utforming som skal medtas i en plan. I all planlegging skal disse kravene ivaretas i størst mulig grad.

Kravene i punkt 5 skal danne grunnlag...

NHF mener det er problematisk at det under bokstav e), andre avsnitt er benyttet formuleringen "flest mulig". Her må tidligere nevnte temarapports definisjon av universell utforming anvendes. *"Universell utforming er utforming av produkter og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming"*.

Den riktige definisjonen må også gjøres gjeldene for alle nasjonale planer for transportinfrastruktur nevnt i denne bokstavens første avsnitt.

NHF håper vår høringsuttalelse mottas som konstruktiv og tydelig. Vi ser fram til at høringsprosessen blir ferdig og at det endelige dokument med rikspolitiske retningslinjer for universell utforming foreligger og trer i kraft.

Vennlig hilsen

Eilin Reinaas(sign)
Forbundsleder

Lars Ødegård(sign)
Generalsekretær

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.